

Dos.nr. 3-170/21
2-20130976-02-3-19112021

H O T Ă R Ă R E
În numele legii

28 februarie 2022

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Anatolie Minciuna

Judecători

Ghenadie Mîra și Ecaterina Palanciuc

Grefier

Liliana Matei

examinând, în ședință publică cauza în contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc,

c o n s t a ț ă :

La 21 octombrie 2020, Vitalie Busuioc, a înaintat la Curtea de Apel Chișinău acțiune împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc.

În motivarea acțiunii, Vitalie Busuioc, a indicat că, hotărârea în cauză i-a fost adusă la cunoștință prin intermediul poștei electronice la 21 septembrie 2020. Iar astfel, analizând argumentele prezentate în hotărâre, consideră că, aceasta este nefondată și neîntemeiată, nefiind prezentate elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 38 lit. e) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016. Or, procesul penal este unul contradictoriu, iar probele acumulate, atât în faza urmăririi penale, cât și la examinarea cauzei în instanța de judecată au fost apreciate în ansamblu, reieșind din toate mijloacele probatorii administrate la fiecare etapă a procesului penal.

În acest sens, în cazul în speță, invocă reclamantul că, modificarea încadrării juridice și renunțarea parțială la învinuire se datorează evoluțiilor procesuale în faza examinării cauzei în instanța de judecată și anume a probelor administrate. Or, aprecierile Consiliului Superior al Procurorilor, vizează fondul cauzei penale, în condițiile în care această autoritate nu a luat cunoștință cu materialele cauzei, în circumstanțele în care, doar la etapa de urmărire penală, aceasta număra 13 volume, iar în instanța de judecată procesul de reprezentare a învinuirii de stat a durat de la 09.11.2016 până la 03.05.2017 (aproximativ 6 luni de zile) cu efectuarea acțiunilor care se impun la această etapă.

Astfel, necătând la acest considerent, aferent modificării învinuirii aduse inculpaților A. Topalo, N. Ghenaliuc și A. Munteanu, în temeiul art. 242, 243, 244 Cod penal, prin micșorarea cuantumului prejudiciului, precizează reclamantul că, cuantumul prejudiciului prevăzut în învinuire la faza de urmărire penală a fost stabilit în baza deciziilor emise de către Serviciul Fiscal de Stat și nu a unui raport de expertiză economico-financiară.

Ultima, neputând fi efectuată din motivul absenței tuturor documentelor financiar-contabile, care, reieșind din această tipologie de infracțiuni, de obicei sunt distruse de făptuitori.

La rândul lor, deciziile autorității fiscale au fost efectuate în baza unor controale indirecte. Aceasta presupune că autoritatea fiscală a folosit metodele și sursele indirecte de estimare a sumei. Iar astfel, deciziile Serviciului fiscal de Stat nu sunt unele definitive și din practica constantă la investigarea infracțiunilor economico-financiare acestea pot fi modificate sau chiar anulate de autoritatea fiscală. Or, în cazul în speță, în calitate de acuzator, Vitalie Busuioc, a modificat învinuirea în instanța de judecată reieșind din toate probele cercetate, inclusiv declarațiile inculpaților privind recunoașterea parțială a vinovăției.

Mai mult, declarațiile martorilor, precum și alte elemente de fapt acumulate, au fost apreciate de către Vitalie Busuioc, utile pe deplin și în calitatea sa de acuzator de stat, nu a renunțat la aceste probe, fapt reflectat și în susținerile verbale.

Astfel, invocă reclamantul că, nu poate fi reținut argumentul potrivit căruia în baza infracțiunii de spălarea banilor, prevăzută la art. 243 Cod penal, instanța nu a dispus încasarea prejudiciului în sumă de 292 544 092 lei. Întrucât, aceasta nu este suma prejudiciului stabilit prin evaziune fiscală, dar suma tranzacțiilor efectuate de către agenții economici implicați ca urmare a evaziunii fiscale și tranzacțiilor financiar economice desfășurate. Or, această sumă reflectă tranzacțiile efectuate cu circa sute de întreprinderi, în privința cărora, până la expedierea cauzei penale în instanța de judecată, urmărirea penală a fost disjunsă separat pentru stabilirea tuturor circumstanțelor și adoptării unor soluții corespunzătoare.

Totodată, reclamantul consideră nefondate și lipsite de suport factologic concluziile referitoare la faptul că, neîntemeiat acuzatorul Vitalie Busuioc, a renunțat la învinuirea prevăzută la art. 42 alin. (5), 45, 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, incriminată inculpatului Arcadie Topalo, întrucât, în cadrul cercetării judecătorești și anume, în urma examinării probelor și audierii martorilor, nu a putut fi demonstrat faptul că, inculpatul, Arcadie Topalo, a întreprins acțiuni manifestate prin acordare de sfaturi, prestare de informații, înlăturare de obstacole persoanelor implicate în săvârșirea infracțiunii de contrabandă, impunându-se astfel, necesitatea de a renunța la învinuirea înaintată acestuia pe acest capăt de acuzare. Or, materialele cauzei penale în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin (5) Cod penal, de către, Arcadie Topalo, au fost disjuncte din cauza penală nr. 2016869198, ultimul având învinuire similară celei aduse altor figuranți ai dosarului penal SC „Slava Cargo Grup” SRL, Anatol Spinache, Păduraru Novac, Alexei Brihuneț, Igor Belciug.

Mai indică reclamantul că, prin sentința Judecătorei Bălți (sediul Central) din 21 noiembrie 2017, emisă în urma examinării cauzei penale nr. 2016869198 în privința SC „Slava Cargo Grup” SRL, Anatol Spinache, Paduraru Novac, Alexei Brihuneț, Igor Belciug, instanța de judecată i-a achitat pe inculpați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, din motivul lipsei faptului infracțiunii. Hotărârea respectivă fiind menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 13.06.2018 și a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 23.01.2019, fiind definitivă și irevocabilă.

Astfel, indică reclamantul că, deși din hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor se desprinde ideea potrivit căreia, ar fi fost oportună menținerea acuzațiilor, în pofida riscului achitării și implicării costurilor la înfăptuirea justiției pentru examinarea în instanțele ierarhice a cauzei, urmează a se reține că, conform Avizului nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, privind normele și principiile europene referitoare la procurori, procurorii sunt responsabili în mod public. Iau decizii, care rămân discreționare, conform legii și altor reglementări. În particular, procurorii ar trebui să respecte și să asigure protecția drepturilor omului.

De asemenea, reține reclamantul că, potrivit acestui Aviz, procurorii ar trebui să decidă urmărirea penală a unei persoane având la bază numai probe temeinice, care se consideră în mod rezonabil a fi de încredere și admisibile. Or, chiar în constatările textuale ale Consiliului Superior al Procurorilor din hotărârea contestată, mai este reținut că, după pronunțarea sentinței, dosarul a fost inclus în raportul săptămânal privind rezultatele examinării cauzelor penale în instanțele de judecată, prezentat de către procuratura specializată în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată a Procuraturii Generale.

Prin urmare, menționează reclamantul că, referitor la desfășurarea acțiunilor de reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, renunțarea parțială la învinuire, încadrarea juridică, poziția procesuală a procurorului, precum soluția dispusă de instanța de judecată, a fost informată Procuratura Generală, care a fost de acord cu această soluție, în caz contrar ar fi fost aplicate mecanisme de verificare și control, precum și implicarea căilor de regres.

Mai mult, în hotărârea sa, reține reclamantul că, Colegiul a statuat că din actele prezentate suplimentar de părți se constată că, la 10.08.2017 Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General de a-i conferi Crucea „Pentru Merit” de clasa II, fiind motivate pe aprecierea întregii activități a lui Vitalie Busuioc pe parcursul primului an de la constituirea procuraturii specializate. Adică în perioada în care procurorul Vitalie Busuioc a condus urmărirea penală și a reprezentat cauza în instanța de judecată. Or, de asemenea, la pronunțarea hotărârii a fost prezentă mass-media care a reflectat soluția dispusă de către instanță.

Raportând circumstanțele speței cu prevederile legislației pertinente stabilește reclamantul că angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii

cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză. Or, analiza elementelor constitutive ale pretensei abateri disciplinare nu poate fi efectuată decât prin raportare la principiul independenței procurorilor la pronunțarea hotărârilor și adoptarea soluțiilor. Iar art.3 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 prevede expres că procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Mai mult ca atât, reține reclamantul că, în raport cu particularitățile concrete ale cazului, Inspecția Procurorului și Consiliul Superior al Procurorilor, ca titular al acțiunii disciplinare pun în discuție însuși modul de interpretare a unei norme de drept, în speță a art. 325 din Codul de procedură penală, de către procurorul de caz și raționamentul logico-juridic al acestuia, aspecte care, însă, nu pot forma obiectul unei verificări disciplinare, acestea putând fi cenzurate doar în cadrul controlului ierarhic și în căile de atac.

În această ordine de idei, constată reclamantul, ca abordarea Consiliului Superior al Procurorilor vis-a-vis de modul de întocmire de către procuror a actului de acuzare și de plenitudinea urmăririi penale într-o speță concretă (caracterul superficial al ordonanțelor de modificare a învinuirii în instanța de judecată, insuficiența probelor pentru încriminarea comiterii tuturor infracțiunilor, renunțarea parțială la învinuire etc.), deci, de analiză a legalității unei ordonanțe emise de procuror, se prezintă a fi contrară atribuțiilor funcționale ale Consiliului și se substituie, practic, unui control judiciar.

Totodată, consideră reclamantul că, răspunderea individuală pentru exercitarea funcțiilor judiciare, nu trebuie să depindă doar de viziunea Consiliului Superior al Procurorilor, ci în primul rând de soluția pronunțată pe o cauză instrumentată în instanța de judecată. Răspunderea ar trebui să fie legată, mai cu seamă, doar de respectarea de către procuror a standardelor de conduită profesională, etică și respectarea procedurilor legale. Simplul fapt că, o hotărâre a procurorului, adoptată în cursul procesului penal, este supusă criticii, fără a trece testul legalității prin instrumentul controlului judiciar, nu poate constitui abatere disciplinară, or în cazul în speță hotărârea instanței de judecată este definitivă și irevocabilă, iar controlul ierarhic a agreeat asemenea soluții.

Mai mult, referitor la desfășurarea acțiunilor de reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, încadrarea juridică și poziția procesuală a procurorului, precum soluția dispusă de instanța de judecată a fost informată Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată a Procuraturii Generale, fapt confirmat în conținutul hotărârii Consiliului.

De asemenea, consideră reclamantul că, exercitarea unui control asupra legalității sau a temeiniciei modului de soluționare a cauzei penale respective de către instanța de judecată, nu este posibilă în cadrul procedurii reglementate de dispozițiile Legii nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, respectarea principiului independenței decizionale a procurorului (art.37 lit. b) din Legea cu privire la Procuratură), excluzând această analiză

în cadrul procedurii disciplinare, o asemenea verificare fiind prerogativa exclusivă a autorităților ierarhic superioare, și după caz, a controlului judiciar exercitat de instanța de judecată.

Analizând legalitatea și temeinicia ordonanțelor în discuție, presupune reclamantul că, exercitarea unor prerogative jurisdicționale, care includ în mod necesar capacitatea de a decide pe baza unor norme de drept și în cadrul unei proceduri organizate asupra unei situații de fapt care intră în competența sa, la examinarea tuturor materialelor cazului, cu respectarea principiului statutului de drept, inerent sistemului Convenției europene a drepturilor omului și Protocoalelor sale adiționale.

Astfel, consideră reclamantul că, nu se pot conferi competențe altor autorități în această materie, respectiv Inspecției procurorilor sau Consiliului Superior al Procurorilor, aceste aspecte fiind susceptibile de analiză numai în cadrul controlului ierarhic și jurisdicțional. Or, materialele procedurii disciplinare nu relevă motivele pentru care Inspecția procurorilor și Consiliul peste o perioadă de 3 ani de la pronunțarea unei hotărâri judecătorești și-a însușit în totalitate opinia unei instanțe judecătorești vis-a-vis de soluția dispusă pe caz, în detrimentul alteia, în situația în care instanța judecătorească, în urma analizării probelor și evaluarea faptelor a soluționat într-un mod întemeiat și legal cauza penală.

În aceeași ordine de idei consideră reclamantul că, procurorii, de rând cu judecătorii, trebuie să aibă libertate neîngrădită pentru a instrumenta/soluționa cauzele imparțial, potrivit propriei lor convingeri și interpretări a faptelor, precum și în conformitate cu legea aplicabilă. Or, conform art. 3 alin. (4) din Legea cu privire la Procuratură - procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Prin urmare, indică reclamantul că, prin Hotărârea nr. 7 din 16.04.2015, Curtea Constituțională a statuat că, garanțiile unui proces echitabil în materie penală, stabilite de către Curtea Europeană, sunt aplicabile, în egală măsură, și procedurilor disciplinare. Iar astfel, doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, fapt care, însă, în cazul examinat nu își găsește confirmare obiectivă.

Astfel, sub aspectul laturii subiective, raportat la aspectele detaliate anterior, în cazul în speță, invocă reclamantul că, nu se regăsește forma de vinovăție cerută de lege pentru a se constata existența abaterii disciplinare. Or, acuzatorul Vitalie Busuioc nu a acționat cu intenție sau cu neglijență, de natură a produce un rezultat prejudiciabil vreunei părți.

Pârâtul, Consiliul Superior al Procurorilor, fiind notificat despre acțiunea înaintată, prin referința depusă la 04 decembrie 2020 (f.d.36-43), a solicitat respingerea acțiunii, ca neîntemeiate. Invocând că, argumentul reclamantului precum că, abordarea Consiliului

Superior al Procurorilor vis-a-vis de modul de întocmire de către procuror a actului de acuzare și de plenitudinea urmăririi penale într-o speță concretă se prezintă a fi contrară atribuțiilor funcționale ale Consiliului și se substituie practic unui control judiciar, urmează a fi apreciat ca fiind neîntemeiat. Or, Consiliul Superior al Procurorilor nu examinează legalitatea însăși a actelor dispuse în cadrul examinării petițiilor, în cadrul urmăririi penale, reprezentării acuzării în instanța de judecată, dar verifică și se expune asupra modului în care decide un procuror să acționeze într-o speță concretă și corespunderea acestui mod-legilor și actelor normative în vigoare ce reglementează conduita profesională a procurorului.

Relevant în acest sens, fiind prevederile Ghidului european al eticii și conduitei procurorilor (Ghidul de la Budapesta) adoptat la Conferința Procurorilor Generali din Europa, Strasbourg, 31 mai 2005, conform cărora procurorii publici întotdeauna și în orice circumstanțe vor onora obligațiunile lor, inclusiv obligațiunea de a acționa întotdeauna în conformitate cu legislația națională și internațională relevantă; vor exercita atribuțiile just, imparțial, consecvent și prompt; vor respecta, proteja și susține demnitatea umană și drepturile omului; vor conștientiza faptul că acționează din numele societății și în interes public și se vor strădui să mențină echilibrul dintre interesul general al societății și interesele și drepturile fiecărui cetățean.

Totodată, indică pârâtul că, potrivit Avizului nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă, care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză, normă care se regăsește și în pct.6.2.1 din Codul de Etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016.

Prin urmare, reține la caz pârâtul și prevederile art.125¹ alin.(3) din Constituție, pct.9.10 al Regulamentului Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-225/16 din 14 septembrie 2016, art.51 alin.(1) lit.c) și art.86 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, pct.81 din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12 - 228/16 din 14 septembrie 2016, modificat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-13/17 din 24 ianuarie 2017, iar astfel menționând că, din coroborarea normelor legale enunțate rezultă cu certitudine competența Consiliului Superior al Procurorilor aferentă procedurilor disciplinare în privința procurorilor. Or, este incorectă interpretarea făcută de către reclamant în acest sens, întrucât, în art. 125¹ din Constituție, este consemnat expres că Consiliul Superior al Procurorilor, asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori, iar o asemenea construcție imperativă a normei vizează expres competența organului de autoadministrare a procurorilor în acest domeniu.

În context, menționează pârâtul că, normele din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, au dezvoltat mecanismul de realizare a regulii constituționale, or, substanța

acestor raporturi juridice se fundamentează pe rigorile din Constituție, care conferă Consiliului Superior al Procurorilor atribuția de aplicare a măsurilor disciplinare.

Prin urmare, consideră pârâtul că, reclamantul Vitalie Busuioc interpretează greșit atribuțiile Consiliului Superior al Procurorilor, iar argumentele acestuia din acțiunea înaintată în judecată poartă un caracter exclusiv declarativ, constituie expresia abordării subiective eronate a legii și nu au suport legal, deoarece toate circumstanțele de fapt și de drept au fost cercetate și stabilite în mod corect de către Consiliul Superior al Procurorilor.

Ținând cont de prevederile secțiunii 3 al Regulamentului Procuraturii nr. 24/28 din 24.09.2016, unde este menționat că Secția unificare a practicii în domeniul urmăririi penale efectuează activități de coordonare și control la procuraturi și propun măsuri de înlăturare a deficiențelor constatate, inclusiv sesizarea Inspecției procurorilor, contribuie la unificarea practicii penale, la aplicarea corectă și uniformă a legislației procesual-penale și penale. Iar astfel, reține pârâtul că, Consiliul Superior al Procurorilor a îndeplinit prescripțiile legii în acest sens, nefiind posibilă invocarea motivelor de procedură pentru anularea hotărârii contestate. Or, sunt inconsistente criticile reclamantului privind lipsa de competență a Consiliului Superior al Procurorilor la analiza legalității unei ordonanțe emise de procuror, deoarece toate condițiile privind aspectele enunțate au fost aliniate exclusiv prevederilor legale.

În acest context, susține pârâtul, Consiliul Superior al Procurorilor, că a examinat cauza disciplinară în privința procurorului Vitalie Busuioc sub toate aspectele, a verificat și a apreciat multiaspectual probele prezentate de către părți, iar alegațiile reclamantului în susținerea poziției sale sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, declarative, fără a aduce un suport probatoriu în acest sens. Or, prin hotărârea nr. 1 -64/20 din 24 iulie 2020, s-a constatat că, potrivit înscrierilor din procesul-verbal al ședinței de judecată, procurorul care reprezenta învinuirea în numele statului Vitalie Busuioc a solicitat întrerupere, iar peste o oră ședința a continuat. Procurorul, prin ordonanță, cu trimitere la prevederile art.325 Cod de procedură penală, a formulat o nouă învinuire inculpaților, prin excluderea din acuzații gestionarea din umbră a mai multor societăți comerciale, ceea ce a condus la micșorarea cuantumului impozitului neachitat bugetului de stat de la 43 116 224 lei la

36 648 053 lei, prejudiciu care era egal sumei depuse încă la data de 18.04.2017 de către apărătorul unuia dintre inculpați ca cauțiune pe contul special al executorului judecătoresc.

Un alt aspect modificat în învinuire, indică pârâtul că, constă în micșorarea sumei mijloacelor bănești convertite și transferate, ce constituiau obiectul infracțiunii de spălare de bani, de la 389343410 lei - la 292 544 092 lei. Iar la faza dezbaterilor judiciare, în cuvântarea sa, procurorul a orientat instanța de judecată să-i recunoască vinovați pe inculpați, să dispună încetarea procesului penal pe unele capete de acuzare în baza amnistiei, iar pentru infracțiunea de spălare de bani să le stabilească pedepse sub formă de închisoare cu suspendare.

De asemenea, procurorul a solicitat instanței de judecată să decidă referitor la

corpurile delictive și la documente, fără a se expune asupra acțiunii civile și confiscării speciale a obiectului infracțiunii de spălare de bani sau a contravalorii acestuia.

Mai mult ca atât, menționează pârâtul că, din analiza deciziei Inspecției procurorilor, se observă că lui Vitalie Busuioc i se impută faptul că, la 02.05.2017, când în ședința de judecată au fost prezentate trei înscrisuri de declarații (contradictorii cu probele prezentate de acuzare) semnate de către inculpații Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, dânsul a avut un rol pasiv, le-a acceptat și nu a purces la verificarea lor prin înaintarea întrebărilor, obligație a procurorului care rezidă din dispozițiile art.53 Cod de procedură penală.

Totodată, comunică pârâtul că, un alt aspect evidențiat de către autorul contestației este că declarațiile inculpaților nu sunt semnate de președintele ședinței de judecată și de grefier, ceea ce este contrar prevederilor art. 337 alin. (2) Cod de procedură penală, iar procurorul nu a reacționat la această încălcare a normelor de procedură. Or, potrivit dispozițiilor art.53 Cod de procedură penală, procurorul este obligat nu doar de a prezenta probele sale, dar și de a participa la examinarea probelor prezentate de partea apărării, de a face demersuri și de a-și expune părerea asupra chestiunilor ce apar în timpul dezbaterilor judiciare.

Astfel, reține pârâtul că, probatoriul administrat în procedura disciplinară indică la lipsa de fermitate din partea procurorului, iar acceptarea poziției inculpaților, care era contrară probelor sale de acuzare, dovedesc că procurorul nu și-a îndeplinit atribuțiile judiciare.

Prin urmare, constată pârâtul că, Vitalie Busuioc, reprezentând învinuirea în numele statului, fără nici o motivare, și-a schimbat aprecierile cu referire la probatoriul pe dosar și nu a luat în considerare mai multe probe cercetate în ședința de judecată, prezentate chiar de dânsul ca acuzator. Or, art.320 alin.(5) Cod de procedură penală, indică că, dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal. Însă, în speță, procurorul a încălcat normele de procedură, ordonanța de renunțare parțială la învinuire în privința lui Arcadie Topalo nu corespunde criteriilor de motivare, deoarece, în partea ce ține de complicitate la contrabandă, este o transcriere repetată a modului de săvârșire a infracțiunii, a caracterului vinei și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei, cu simpla mențiune că în instanța de judecată nu au fost acumulate elemente de fapt, care ar demonstra complicitatea inculpatului la comiterea infracțiunii de contrabandă.

Acest fapt, consideră pârâtul că, creează percepția că procurorul a dispus trimiterea cauzei penale în privința lui Arcadie Topalo în instanța de judecată, în lipsa unor probe suficiente și concludente.

De asemenea menționează pârâtul că, reclamantul Vitalie Busuioc a acționat cu încălcarea normelor de drept material atunci când, în discursul său, a evitat să solicite instanței de judecată aplicarea institutului confiscării speciale a obiectului infracțiunii de

spălare de bani. Dispozițiile art.106 alin.(2) lit. g) Cod penal sunt norme imperative și stabilesc că sunt supuse confiscării speciale bunurile care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, iar în cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora. Or, ultimul a admis încălcarea normelor Codului de procedură penală, care stabilesc atribuțiile procurorului în instanța de judecată, atitudinea acestuia este lipsită de obiectivitate, dânsul a acționat arbitrar, nerespectând criteriile de apreciere a probelor. Dreptul la libera apreciere a probelor, pe care legea îl oferă procurorului, nu presupune arbitrarie, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial.

Prin urmare, din analiza materialului probator administrat în ședință și din actele dosarului disciplinar, constată pârâtul că, ex-procurorul a acționat contrar principiilor legalității și independenței. Chiar și un observator rezonabil nu ar percepe comportamentul procurorului ca independent și imparțial.

Totodată, relatează pârâtul că, deși Vitalie Busuioc a argumentat că modul cum a acționat în acel dosar a fost apreciat ca un exemplu de succes în activitatea Procuraturii, reușindu-se recuperarea la buget a sumei de 36 648 053 lei, fapt care a fost pe larg mediatizat. Din analiza înscrisurilor prezentate suplimentar de părțile în procedură (comunicatul de presă, răspunsul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale la solicitarea jurnaliștilor de investigație, articole din mass-media) se constată că modificarea în instanță, de către procuror, a cuantumului prejudiciului cauzat prin infracțiune a fost tăinuit. Dosarul era de un interes social sporit, reprezenta fraude fiscale în proporții deosebit de mari, însă societății i s-au furnizat date denaturate cu referire la cuantumul prejudiciului cauzat și cel recuperate.

Urmare a celor relatate, invocă pârâtul că, reiterează toate argumentele ce susțin concluziile sale făcute în hotărârea nr. 1-64/20 din 24 iulie 2020 în privința procurorului Vitalie Busuioc, considerându-le întemeiate și fiind în măsură să justifice adoptarea soluției date, iar acțiunea în contencios administrativ o apreciază ca fiind neîntemeiată.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2021, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 97-115).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2021, s-a admis recursul declarant de către Vitalie Busuioc. Fiind casată hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2021 și remisă cauza la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.152-163).

În ședința de judecată, reclamantul, Vitalie Busuioc, precum și reprezentanții ultimului, avocații Constantin Gheorghita și Valeri Voleanschi, au pledat pentru admiterea acțiunii, susținând argumente motivele menționate.

Reprezentantul pârâtului Consiliului Superior al Procurorilor, Iulian Găinaru, a solicitat respingerea acțiunii, ca neîntemeiate, invocând motivele menționate în referință.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând argumentele expuse în acțiune și în referința depusă, completul

specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, concluzionează că acțiunea în contencios administrativ este neîntemeiată din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține următoarele.

La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2018, nr.309-320. Art. 257 alin. (1) Codul administrativ, prevede că, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 5. Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art.10 Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Art. 11 alin. (1) Cod administrativ, stabilește că, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Conform art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Art. 20 din Codul administrativ, prevede că, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art.206 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare).

Totodată, art. 191 alin. (3) Cod administrativ (în redacția legii la momentul emiterii actului contestat), prevede că, Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

Conform art. art. 208 și 163 lit. c) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor se depune

nemijlocit în instanța de judecată în termen de 30 zile de la comunicarea actului administrativ individual, astfel, procedura prealabilă nu se efectuează.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Din analiza normelor de drept sus-indicate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău notează că, reclamantul, Vitalie Busuioc, este în drept să înainteze acțiunea în contencios administrativ, contestând hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc”.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, reține că, hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc”, a fost adusă la cunoștință reclamantului Vitalie Busuioc, prin intermediul poștei electronice la 21 septembrie 2020 (f.d. 28). Fiind contestată cu acțiune în contencios la data 21 octombrie 2020, fapt care denotă respectarea termenului de înaintare a acțiunii de către reclamantul, Vitalie Busuioc. Iar prin urmare, motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) Cod administrativ, nu se regăsesc.

În privința netemeinicii acțiunii în contencios administrativ instanța de judecată reține următoarele.

Conform art.224 alin.(1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sânt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

În baza art.219 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art.220 alin.(1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93, iar potrivit art.221 alin.(1) al aceluiași act normativ, autoritățile publice sunt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

În virtutea art.93 Cod administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sânt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În conformitate cu prevederile art.21 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

În conformitate cu prevederile art. 22 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. În același sens, art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Pct.9.10 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-225/16 din 14 septembrie 2016, indică că, în baza contestațiilor împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică, Consiliul reexaminează cauza disciplinară, fără a se limita la temeiurile și motivele din contestație. Reexaminarea cauzei disciplinare se examinează în următoarea consecutivitate: a) anunțarea examinării contestației; b) examinarea situațiilor de recuzare și abținere; c) prezentarea esenței cauzei de către membrul raportor sau de către un alt membru al Consiliului; d) audierea autorului contestației urmată de celelalte părți. În cazul în care contestația a fost depusă și de către Inspecție și/sau autorul sesizării, procurorul este audiat ultimul. e) întrebările membrilor Consiliului adresate părților după audierea tuturor părților; f) deliberarea; g) pronunțarea hotărârii.

Art. 125¹ alin.(3) din Constituție, prevede că, Consiliul Superior al Procurorilor asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

Conform art.86 alin. (3) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, în urma examinării contestației, Consiliul Superior al Procurorilor decide: a) menținerea hotărârii contestate; b) casarea hotărârii contestate și adoptarea unei noi hotărâri prin care se soluționează cauza.

Pct. 81 din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină

și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12 - 228/16 din 14.09.2016, modificat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-13/17 din 24.01.2017, indică că, după examinarea contestațiilor, Consiliul Superior al Procurorilor adoptă una dintre următoarele decizii motivate: a) menține fără modificare hotărârea Colegiului; b) *admite contestația și adoptă o nouă hotărâre pe cauza disciplinară*. În acest caz prevederile cu privire la procedura de examinare și conținutul hotărârii Colegiului cu privire la cauza disciplinară sânt aplicabile și Consiliului Superior al Procurorilor.

Conform art. 51 lit. c) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, după examinarea cauzei disciplinare, Colegiul de disciplină și etică adoptă una din următoarele hotărâri: c) privind constatarea abaterii disciplinare și sistarea procedurii disciplinare, în cazul în care procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară.

Art.118 Cod administrativ, statuează că, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. *În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa.* Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

a) autoritatea publică admite o petiție în totalitate fără ca prin decizia de soluționare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;

b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau

c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de același fel într-un număr mai mare sau automatizat și, conform circumstanțelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

Conform art.119 alin.(1) și alin.(2) Cod administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert. Un act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal sau prin comportament concludent. Forma actului administrativ individual este aleasă de autoritatea publică care emite actul administrativ în baza dreptului discreționar corespunzător obligațiilor sale.

Art.120 alin.(1) Cod administrativ, indică că, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă: a) numele/denumirea autorității publice care a emis actul administrativ; b) numele colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ; c) numele destinatarului actului administrativ; d) data la care a fost emis actul administrativ; e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ); f) *motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ*; g) decizia cu privire la cheltuieli; h) informația cu privire la exercitarea căilor de atac; i) semnătura colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ.

În conformitate cu pct.9.10 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-225/16 din 14.09.2016, în baza contestațiilor împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică, Consiliul reexaminează cauza disciplinară, fără a se limita la temeiurile și motivele din contestație și respectiv, preia atribuțiile Colegiului de disciplină și etică.

Conform art.36 al Legii cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 (în redacția legii la momentul emiterii actului contestat), procedura disciplinară este aplicabilă procurorilor în funcție și procurorilor care și-au încetat raporturile de serviciu. Procurorii sânt sancționați disciplinar pentru comiterea abaterilor disciplinare prevăzute la art.38.

Art. 37 al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, indică că, procedura disciplinară privind procurorii se bazează pe principiile: a) legalității; b) respectării independenței decizionale a procurorului; c) echității; d) proporționalității sancțiunii cu abaterea disciplinară comisă; e) transparenței.

Pct. 2.1 al Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, aprobat prin ordinul Procurorului General nr.19/35 din 29.07.2016, indică că, inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor în activitatea sa trebuie să respecte principiul independenței procurorului și anume expres se indică că inspectorul respectă independența procurorului, discreția decizională și inviolabilitatea acestuia și asigură interdicția privind imixiunea altor persoane sau autorității în activitatea procurorului.

Totodată, art. 46 alin. (1) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, *statuează că*, verificarea sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate procurorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte informații concludente din care să se poată deduce existența sau inexistența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare.

Conform art. 6 alin. (3) lit. a), c) și d) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, Procurorul este obligat:

a) să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

c) să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea atribuțiilor sale;

d) să respecte regulile deontologice ale procurorilor și să se abțină de la fapte care ar discredita imaginea Procuraturii sau ar afecta prestigiul profesiei de procuror.

Conform pct. 6 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, Procurorii se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit următoarelor principii: supremației legii; independenței; integrității; imparțialității; profesionalismului; colegialității; transparenței; confidențialității; corectitudinii.

Pct. 6.1, 6.1.1, pct. 6.1.4, pct.6.2.1, 6.2.3, 6.2.4, 6.3.1 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr.4 din 27.05.2016, indică că, Procurorul trebuie:

- să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte, principiile judecătii echitabile cum sunt prevăzute în articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor;

- să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice;

- să-și exercite atribuțiile în mod independent, imparțial, onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine și să contribuie la realizarea eficientă și efectivă a actului de justiție. Independența nu este un privilegiu sau o prerogativă conferită procurorilor în interes personal, ci o garanție a unei justiții echitabile, imparțiale și efective, care protejează interesul public și privat în societate;

- în luarea deciziilor, inclusiv a celor discreționare, să acționeze în mod independent și imparțial în conformitate cu legea, respectând prevederile prezentului Cod și ale tuturor actelor departamentale și interdepartamentale;

- să ia decizii bazate pe evaluarea imparțială și obiectivă a probelor, ținând cont de toate circumstanțele pertinente ale cauzei, să-și îndeplinească atribuțiile fără teamă, favoritism sau prejudecăți;

- să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură.

Conform art. 38 lit. e) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, constituie abatere disciplinară - încălcarea gravă a legii.

Raportând prevederile normelor citate la circumstanțele cauzei, completul judiciar atestă că, careva temeiuri de anulare a hotărârii contestate în ședința de judecată n-au fost stabilite. Or, hotărârea a fost emisă cu respectarea prevederilor legislației în vigoare, competenței și procedurii.

Prin urmare, instanța de judecată respinge ca neîntemeiat argumentul reclamantului, Vitalie Busuioc, precum că, hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc”, este neîntemeiată, iar

astfel, neîntemeiat fiind admisă contestația inspectorului din cadrul Inspecției procurorilor împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020. Casându-se hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020, în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, fiind adoptată o nouă hotărâre prin care s-a recunoscut vinovat ex-procurorul, Vitalie Busuioc, de comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit. e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și s-a sistat procedura disciplinară, din motivul că procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară

Astfel, la acest capitol, Completul judiciar reține că, drept motiv esențial de inițiere a procedurii disciplinare în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, eliberat din funcția de adjunct al procurorului-șef a PCCOCS, prin ordinul nr. 140-p din 27.01.2020, pe motivul demisiei din procuratură în baza raportului depus, de la 27.01.2020. (f.d.administrativ 84-85), în speță a constituit sesizarea cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare, comise de procurorul Vitalie Busuioc, efectuată de către procurorul șef al Secției Unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată, Vladimir Adam, în urma verificării materialelor cauzei penale nr. 2016790087, care a fost investigată de PCCOCS (f.d.administrativ 3-8).

Conform Raportului privind rezultatele verificării sesizării menționate anterior, s-a decis a transmite cauza disciplinară Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor (f.d.administrativ 101-108).

Prin hotărârea Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-43/20 din 22 iunie 2020, s-a hotărât a înceta procedura disciplinară în privința ex-procurorului în PCCOCS Vitalie Busuioc, pe motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară (f.d.administrativ 110-114).

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24 iunie 2020, „Cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc” s-a admis contestația Inspecției procurorilor și s-a casa hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/20 din 22 iunie 2020, adoptată în privința lui Vitalie Busuioc, fiind adoptată o nouă hotărâre, prin care s-a recunoscut vinovat Vitalie Busuioc de comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit. e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și s-a sistat procedura disciplinară, din motivul că procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară (f.d.administrativ 119-124).

Or, din suportul probator administrat, și anume din Raportul privind rezultatele verificării sesizării se atestă că: la 13 aprilie 2016, organul de urmărire penală al Direcției Generale Urmărire Penală a MAI, a pornit urmărirea penală pe cauza nr.20166790087, conform indicilor infracțiunii prevăzută de art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe faptul evaziunii fiscale comisă de către factorii de decizie ai SRL„Gutmihimpex”, SRL„Galaton

Cris”, SRL „Vertocom”, SRL „Katrom Grup”, SRL „Neocompact”, SRL „Neointer Grup”, SRL „Contact Comerț”

La 20 octombrie 2016, la cauza penală nr.20166790087, a fost conexată cauza penală nr.2016790221, pornită la 05 octombrie 2016 conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 46, art. 242, art.243 alin.(3) lit. f) și b) și art.244 alin.(2) lit. b) Cod penal.

La 28 octombrie 2016, la cauza penală nr.2016790087, a fost conexată cauza penală nr.2016869198, pornită la 15.08.2016, conform indicilor infracțiunii prevăzută de art.244 alin.(5) lit. b) și d) Cod penal. În prezenta căreia, la 27.05.2016, de către procurorul în secția conducere a urmăririi penale în organele central al MAI a SV a Procuraturii Generale, Vladislav Bobrov a fost pus sub învinuire Nicolai Ghenaliuc, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Ghenaliuc-Com”, în temeiul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 26, art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prin ordonanța Procurorului General din 12 octombrie 2016, s-a dispus transmiterea cauzei penale nr.2016790087 pentru conducerea urmăririi penale către PCCOCS. Iar ulterior, la 07 noiembrie 2016, de către procurorul în PCCOCS, Vitalie Busuioc, lui Nicolai Ghenaliuc, i-a fost completată învinuirea, acestuia fiindu-i incriminată comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 46, art. 242, art. 243 alin.(3) lit. a) și b) și art. 244 alin.(2) b) Cod penal.

Totodată, în privința învinuitului Nicolai Ghenaliuc la 07 octombrie 2016, de către Judecătoria Centru, a fost aplicată măsura preventivă arest preventiv, care a fost prelungită până la 06 decembrie 2016.

La 03 octombrie 2016, a mai fost pus sub învinuire, Andrei Munteanu, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin.(2), 26, 244 alin.(2) lit. b) Cod penal, fiindu-i aplicată și măsura preventivă arest preventiv din 01 octombrie 2016 până la 31 noiembrie 2016 și arest la domiciliu pentru perioada 02 octombrie 2016 – 03 mai 2017.

La 01 noiembrie 2016, i-a fost înaintată învinuirea și lui Arcadie Topalo, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.46, art.242, art.243 alin.(3) lit. a) și b), art.244 alin. (2) lit. b) art.42 alin.(5), 45, art.248 alin.(5) lit. b), d) Cod penal, în privința căruia a fost aplicată și măsura preventivă sub formă de arest, începând cu 07 octombrie 2016, care a fost prelungită până la 06.12.2016.

La 09 noiembrie 2019, procurorul în Procuratura PCCOCS, Vitalie Busuioc, a întocmit rechizitoriul și, conform art.297 din Codul de procedură penală, a trimis cauza penală în Judecătoria mun. Chișinău pentru examinare în fond, cu menținerea persoanelor în stare de arest preventiv.

Prin Dispoziția adjunctului interimar, procuror-șef al PCCOCS, Lucreția Zaharia, din 24 noiembrie 2016, ținând cont de complexitatea cauzei menționate a fost constituit un grup de procurori în componența: S. Roșu, V. Busuioc și C. Popa, însă la examinarea cauzei respective a participat doar acuzatorul V. Busuioc.

Conform rechizitoriului, Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, au devenit membri activi a unui grup criminal organizat, creat în prealabil de către Arcadie Topalo și condus nemijlocit de către el, care împărțind rolurile între ei, urmăreau scopul comiterii infracțiunilor de pseudo-activitate de întreprinzător, evaziune fiscală a întreprinderilor și spălării banilor în proporții deosebit de mari. Iar astfel, în perioada februarie 2014-noiembrie 2015, având scopul creării de întreprinderi fără intenția de a desfășura activitatea de întreprinzător, pentru acoperirea genurilor de activitate ilicită de întreprinzător, Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, au identificat persoane social vulnerabile, pe numele cărora au înregistrat întreprinderile SRL „Vetorcom”, SRL „Katrom Grup”, SRL „Galaton Cris” și SRL „Gutmihimpex”.

Grupul criminal organizat, prin controlul din umbra a activității acestor întreprinderi a obținut avantaje financiare ilegale prin eschivarea de la achitarea impozitelor și taxelor la bugetul public național în sumă de 43 116 224 lei.

Tot grupul criminal nominalizat, continuând acțiunile ilegale în scopul evaziuni fiscale, în perioada 13.02.2014- 19.09.2016, au identificat persoane social vulnerabile, pe numele cărora au efectuat modificări la Camera înregistrării de Stat în actele de constituire a întreprinderilor SRL „Marketing Monsters” și SRL „Production”, înregistrând în calitate de administratori persoane care de facto nu gestionau activitatea întreprinderilor, fiind înregistrați fictiv în toate documentele de constituire și contabile. Iar ulterior au inclus în documentele contabile, fiscale și financiare, date vădit denaturate privind veniturile și cheltuielile, precum și operațiuni ce nu au existat, a întreprinderilor SRL „Marketing Monsters” și SRL „GL Production”, SRL „Vetorcom”, SRL „Katrom Grup”, SRL „Galaton Cris”, SRL „Gutmihimpex”, gestionate de facto de Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, astfel eschivându-se de la achitarea impozitelor și plata TVA în suma totală de 292 544 092 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Mai mult ca atât, grupul criminal nominalizat, în perioada 13.02.2014-19.09.2016, având scopul de a tăinui și de a deghiza originea ilicită a bunurilor obținute prin intermediul SRL „Marketing Monsters”, SRL „GL Production”, SRL „Vetorcom”, SRL „Katrom Grup”, SRL „Galaton Cris” și SRL „Gutmihimpex”, nereflectate în evidența contabilă, au scos în numerar mijloacele financiare obținute în sumă de 389 343 410 lei. Iar în ședința de judecată din 02.05.2017, au fost prezentate trei înscrisuri de declarații ale inculpaților Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, tapate, imprimate și contrasemnate de către aceștia, proveniența cărora nu este cunoscută. Deși, depozitiile inculpaților nu sunt datate și contrasemnate de către alți participanți în proces, grefier și președintele ședinței, însă sunt indicate ca fiind anexate în procesul verbal al ședinței de judecată din aceeași data (f.d.administrativ 51-53).

Or, consemnarea acestor declarații nu corespunde prevederilor art. 337 alin. (2) din Codul de procedură penală, totodată conținutul lor este contradictoriu cu probele acumulate la faza de urmărire penală, dar și judecată, cum ar fi declarațiile martorului

Lilia Agadjanean, acestea din urmă nefiind verificate. Iar astfel, cele constatate indică asupra rolului pasiv și formal al acuzatorului Vitalie Busuioc în ședința de judecată, ce contravine atribuțiilor care îi revin conform prevederilor art. 53 din Codul de procedură penală.

Totodată, s-a mai stabilit că, în cadrul aceleiași ședințe de judecată s-a prezentat un certificat eliberat de executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, prin care se confirmă depunerea pe contul curent special al executorului judecătoresc a unei cauțiuni în prezenta cauza penală în mărime de 36 648 053 lei. Însă, de către procuror nu au fost întreprinse măsuri în vederea verificării sursei de proveniență a acestor mijloace financiare, în condițiile când inculpații se aflau în stare de arest și dacă aceste mijloace de fapt au fost transferate precum se indică în certificatul la care s-a făcut referință, mai mult ca atât dacă au fost sau nu încasate în contul stingerii datoriilor legate de cauzarea prejudiciului.

Drept urmare, în temeiul declarațiilor inculpaților, acuzatorul de stat Vitalie Busuioc a solicitat o întrerupere a ședinței. Iar peste o oră de vreme, fapt care atestă cu certitudine că acțiunea respectivă a fost planificată din timp, ședința de judecată a continuat.

În continuarea ședinței, într-un termen record, acuzatorul de stat Vitalie Busuioc a prezentat instanței ordonanțele din 02 mai 2017 privind renunțarea parțială la învinuire, fără careva temeiuri legale, neaducându-se o justificare acțiunilor sale și fără careva motive plauzibile, s-a renunțat neîntemeiat parțial la învinuirea adusă inculpatului Arcadie Topalo pe capătul de infracțiune prevăzută art. 42 alin. (5), 45, 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal.

Totodată au fost prezentate și ordonanțele de modificare a învinuirii din 02 mai 2017, conform cărora de către acuzatorul de stat, Vitalie Busuioc, nejustificat, au fost modificate învinuirile aduse inculpaților Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, în temeiul art. 46, art.242, art.243 alin.(3) lit. a) și b), art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal. Întrucât, în conținutul noii învinuiri persoanele juridice SRL„Marketing Monsters”, SRL„, GL Production”, SRL„Galaton Cris” și SRL„Gutmihimpex”, nu se regăseau, astfel fiind diminuat considerabil cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiune, conform tabelului indicat privind fapta calificată până la și după renunțare la învinuire.

Drept urmare, prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2017, la fel, într-un termen record:

- Arcadie Topalo, a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 243 alin.(3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executării pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul penal în privința lui Arcadie Topalo învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.242,46,244 alin.(2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei, și procesul penal în privința lui Arcadie Topalo învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5),45,248 alin.(5) lit. b), d) CP, ca urmare a renunțării procurorului la învinuire. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv 07.10.2016 - 03.05.2017.

- Andrei Munteanu a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executarea pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul penal în privința lui Andrei Munteanu învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 242, 46, 244 alin.(2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv și arest la domiciliu 02.10.2016- 03.05.2017.

- Nicolai Ghenaliuc culpabil de comiterea infracțiunilor prevăzute prevăzută de art. 46, 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executarea pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul penal în privința lui Nicolae Ghenaliuc învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 242, 46, 244 alin. (2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv și arest la domiciliu 07.10.2016- 03.05.2017.

Totodată, fiind admis parțial acțiunea civilă depusă de Ministerul Finanțelor, încasându-se solidar de la inculpații Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean în beneficiului statului suma de 36 648 053 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat prin activitatea firmelor SRL „Vetorcom” și SRL„Katrom Grup”.

Astfel, reieșind din circumstanțele de fapt stabilite, precum și materialele cauzei penale, constată că, Consiliul Superior al Procurorilor just a reținut că de către Colegiul de disciplină și etică, au fost totalmente ignorate deciziile Inspectoratului Fiscal de Stat, care prin necontestare de către părțile implicate în procesul penal au devenit definitive și au caracter obligatoriu, referitor la cuantumul prejudiciului cauzat. Or, urmărirea penală nu este una completă, astfel încât nu au fost puse sub acuzare și persoanele juridice SRL„Marketing Monsters”, SRL„ GL Production”, SRL „Vetorcom”, SRL„Katrom Grup”, SRL„Galaton Cris” și SRL„Gutmihimpex”, pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu atragerea ulterioară la răspundere penală.

În context, deși Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, au fost recunoscuți culpabili în comiterea infracțiunii prevăzute art. 46, 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, atât acuzatorul de stat cât și judecătorul nu au dispus încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 292 544 092 lei. Iar audiat în cadrul verificării sesizării procurorul Vitalie Busuioc a explicat că, concluziile menționate în sesizare le consideră neîntemeiate și tendențioase. Doar datorită acțiunilor pro-active a organului de urmărire penală și a acuzatorului de stat s-a reușit condamnarea inculpaților și recuperarea unui prejudiciu la bugetul de stat în sumă de 36 648 053 lei. Considerând totodată nefondată și concluzia referitor la faptul că, neîntemeiat a renunțat la învinuirea prevăzută la art. 42 alin. (5), 45, 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, deoarece în cadrul cercetării judecătorești nu a putut fi demonstrată vina lui Arcadie Topalo. Întrucât, în privința lui Arcadie Topalo, materialele cauzei penale în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(5) Cod penal, au fost disjuncte din cauza penală nr.2016869198, iar prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 21.11.2017, la examinarea cauzei penale nr. 2016869198 în privința SC „Slava Cargo Grup” SRL, Anatol Spînache, Alexei Brihuneț, Igor Belciug, instanța i-a

achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(5) lit. b), d) Cod penal.

Astfel, Completul judiciar, ține să menționeze că, regimul juridic al procurorilor include și problema răspunderii acestora, a cărei menire trebuie să constea în reprimarea greșelilor comise de ei. Or, prin intermediul răspunderii, se realizează atât scopul preventiv cât și cel sancționator.

Mai mult ca atât, Completul judiciar reține că, atât Legea cu privire la Procuratură al Republicii Moldova cât și legislația internațională reglementează că procurorul indiferent de funcția sa, trebuie să-și ducă la bun sfârșit atribuțiile, nu pentru că așa i se impune, ci fiind-că e convins că ele reprezintă rostul său profesional. Pentru el nu există valoare mai importantă decât îndeplinirea, cu o convingere reușită din înțelegerea rațională a fenomenelor, a sarcinilor sale.

Totodată, Completul judiciar atestă că, pîrîtul prin actul contestat just a stabilit că, în vederea atragerii la răspundere disciplinară a ex-procurorului, Vitalie Busuioc, este faptul că, atunci când a reprezentat învinuirea în numele statului într-o cauză penală ce prezenta interes sporit, neîntemeiat a renunțat și a modificat învinuirea inculpaților, nu a respectat criteriile de individualizare a pedepselor solicitate inculpaților și nu s-a expus în discursul său asupra chestiunii ce ține de confiscarea specială a obiectului infracțiunii de spălare de bani. Or, art.125¹ din Constituție, indică că, Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor. Din interpretarea normelor evocate, Consiliului îi revine atribuția de a veghea modul de aplicare a garanțiilor în privința procurorilor, inclusiv cele specifice procedurilor disciplinare, astfel ca să nu le fie afectate independența și imparțialitatea în exercitarea atribuțiilor.

În același sens, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), în Avizul nr.9 (2014) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, a statuat că statele ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că procedurile disciplinare pentru procurori sunt reglementate prin lege și să garanteze o evaluare și decizii corecte și obiective, supuse unui control independent și imparțial.

Astfel, răspunderea procurorilor poate fi compatibilă cu principiul independenței, însă doar dacă este antrenată în strictă conformitate cu legea. Independența procurorilor cuprinde și libertatea profesională de a interpreta legea, de a analiza faptele și de a aprecia probele în fiecare caz în parte. Or, raționamentul logico-juridic al procurorului la instrumentarea unei cauze nu poate constitui obiect al verificării disciplinare.

Prin urmare, Completul judiciar reține că, la examinarea cauzei disciplinare în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, urmează a fi clarificat dacă s-au admis încălcări ale normelor de drept material și procedural, imputabile ex-procurorului. Or, din analiza raportului privind rezultatele verificării sesizării se observă că lui Vitalie Busuioc i se impută faptul că, la 02.05.2017, când în ședința de judecată au fost prezentate trei înscrisuri de declarații (contradictorii cu probele prezentate de acuzare) semnate de către inculpații Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, dânsul a avut un rol

pasiv, le-a acceptat și nu a purces la verificarea lor prin înaintarea întrebărilor, obligație a procurorului care rezidă din dispozițiile art.53 din Codul de procedură penală.

În acest context, instanța de judecată nu poate reține argumentul reclamantului privind emiterea unei ordonanțe motivate la acest capitol. Or, prin hotărîrea contestată s-a menționat că, ordonanțele de renunț și modificare a învinuirii inculpaților nu corespund criteriilor de motivare.

Un alt aspect evidențiat este că declarațiile inculpaților nu sunt semnate de președintele ședinței de judecată și de grefier, ceea ce este contrar prevederilor art. 337 alin. (2) din Codul de procedură penală, iar procurorul nu a reacționat la această încălcare a normelor de procedură (f.d.administrativ 51-53). Or, potrivit dispozițiilor art.53 din Codul de procedură penală, procurorul este obligat nu doar de a prezenta probele sale, dar și de a participa la examinarea probelor prezentate de partea apărării, de a face demersuri și de a-și expune părerea asupra chestiunilor ce apar în timpul dezbaterilor judiciare.

De asemenea din raportul menționat se reține că, la 02.05.2017, după ce partea apărării a prezentat certificatul eliberat de executorul judecătoresc, prin care se confirma depunerea pe contul curent special a unei cauțiuni în mărime de 36 648 053 lei și audierea inculpaților, care recunoșteau parțial vinovăția și solicitau pedepse non privative de libertate, invocând căința sinceră și disponibilitatea restituirii prejudiciului, procurorul

Vitalie Busuioc a solicitat întreruperea ședinței de judecată și a formulat o nouă învinuire inculpaților, prin modificarea învinuirii în baza art.325 Cod de procedură penală.

Totodată, din conținutul ordonanțelor anexate la dosarul administrativ, se constată că procurorul a modificat în acuzație cuantumul impozitului și taxelor neachitate la bugetul de stat de la 43 116 224 lei la 36 648 053 lei în cazul infracțiunii de pseudoactivitatea de întreprinzător. În cazul evaziunii fiscale, procurorul a redus suma impozitelor și plăților TVA neachitate bugetului public de la 292 544 092 lei la 36 648 053 lei, iar în cazul infracțiunii de spălare de bani a micșorat suma mijloacelor bănești convertite și transferate, ce constituiau veniturile ilicite, de la 389 343 410 lei la 292 544 092 lei. Or, art.325 alin.(2) din Codul de procedură penală, stipulează că, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de cod.

Aceste dispoziții se completează cu art.27 alin.(1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia judecătorului și persoanei care efectuează urmărirea penală li se garantează dreptul la libera apreciere a probelor, formulă strâns legată de regula cercetării sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei și probelor.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a statuat că libera apreciere a probelor nu înseamnă arbitrar, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii acestora sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele, potrivit legii. Motivarea se exprimă prin faptul că, la admiterea unor probe și la respingerea

altora, judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții (*Hotărârea CC nr.18 din 22.05.2017 § 70*).

Aceste constatări ale instanței de jurisdicție constituțională sunt aplicabile și cu referire la procurori, datorită faptului că în procedura penală procurorul este investit cu atribuții de apreciere a probelor.

Cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza multilaterală a probatoriului, pentru a se demonstra existența ori inexistența faptei infracționale și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu infracțiunea imputată, iar rolul procurorului este unul semnificativ.

Inspecția procurorilor în raportul emis a mai apreciat că procurorul Vitalie Busuioc a acționat cu încălcarea normelor de drept material atunci când, în discursul său, a evitat să solicite instanței de judecată aplicarea institutului confiscării speciale a obiectului infracțiunii de spălare de bani. Or, dispozițiile art.106 alin.(2) lit. g) Cod penal sunt norme imperative și stabilesc că sunt supuse confiscării speciale bunurile care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, iar în cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

Astfel, în speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, atestă că, Consiliul Superior al Procurorilor, justificat a concluzionat că, pentru procuror nu există nici o justificare a încălcării normei imperative a legii, care îl obliga să orienteze instanța de judecată de a dispune confiscarea specială a obiectului infracțiunii de spălare de bani, sau contravaloarea acestuia.

Prin urmare, deși reclamantul în acțiunea înaintată susține că, evoluțiile procesuale pe caz, modificarea și renunțarea parțială la învinuire, precum și sentința pronunțată de către instanță au fost comunicate Procuraturii Generale. Iar, în contextul modificării învinuirii inculpaților, prin micșorarea quantumului prejudiciului, a precizat că, la faza urmăririi penale acest quantum a fost stabilit în baza deciziilor emise de către Serviciul Fiscal de Stat și nu a unui raport de expertiză economico-financiară, care nu putea fi efectuată din motivul lipsei tuturor documentelor financiar-contabile, susținând totodată că, deciziile Serviciului Fiscal de Stat nu sunt definitive, conform practicii constante la investigarea infracțiunilor economico-financiare, acestea sunt modificate sau chiar anulate de autoritatea fiscală, argumentele ex-procurorul Vitalie Busuioc nu au relevanță și nu sunt de natură a justifica conduita acestuia. Or, în speța în cauză, obiectul examinării procedurii disciplinare l-a constituit acțiunea, adică conduita procurorului în contextul îndeplinirii atribuției de reprezentare a învinuirii în numele statului.

În acest context, Completul judiciar conchide că, în litigiul dedus judecății a fost stabilit cu certitudine faptul că, procurorul Vitalie Busuioc la reprezentare a învinuirii în numele statului în instanța de judecată a cauzei penale analizate anterior a admis încălcarea normelor Codului de procedură penală, care stabilesc atribuțiile procurorului

în instanța de judecată. Astfel fiind întrunite elementele constitutive ale abaterilor disciplinare prevăzute de dispozițiile legii. Or, procurorii sunt autoritățile publice care, în numele societății și în interes public, asigură aplicarea legii în cazul în care încălcarea legii atrage răspunderea penală, luând în considerație atât drepturile persoanei, cât și necesitatea eficienței sistemului justiției penale. O misiune crucială a unui stat democratic modern este de a stabili și a asigura funcționarea unui sistem al justiției penale efectiv.

Prin urmare, Completul judiciar atestă că, devreme ce, Colegiul de disciplină și etică nu s-a expus și nu a dat o apreciere probelor prezentate de către inspecția procurorilor, care demonstrează comiterea de către procurorul Vitalie Busuioc, a abaterii disciplinare imputate, Consiliul Superior al procurorilor, întemeiat a admis contestația inspectorului din cadrul Inspecției procurorilor împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020. Casând hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020, prin care s-a încetat procedura disciplinară inițiată în privința ex-procurorului în PCCOCS Vitalie Busuioc, pe motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară. Fiind adoptată o nouă hotărâre prin care s-a recunoscut vinovat ex-procurorul Vitalie Busuioc de comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit. e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și s-a sistat procedura disciplinară, din motivul că procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară.

Instanța de judecată consideră că, ex-procurorul Vitalie Busuioc, avea sarcina prescrisă de lege, de a contribui la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății. Întrucât, principiul legalității, constituie o componentă fundamentală a statului de drept, ce vizează necesitatea ca autoritățile publice, în speță - procurorul, să își exercite corect și obiectiv întreg spectrul de atribuții legate de măsurile speciale de investigații.

Deși obiectul art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale îl constituie protecția persoanei împotriva unei imixțiuni arbitrare din partea autorităților publice, aceasta nu înseamnă că statul are doar obligații negative, de a se abține de la asemenea ingerință.

Cu referire la argumentul reclamantului privind lipsa motivării și necorespunderea cerințelor de legalitate, instanța de judecată relevă că, în motivarea hotărârii contestate se conțin motive de fapt și de drept care ar justifica concluziile stipulate de membrii Consiliului Superior al Procurorilor, conform prevederilor art.118 și 119 Cod administrativ.

În aceeași ordine de idei, completul specializat atestă că, hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020, este una motivată, legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural. Iar prin urmare, argumentele reclamantului, Vitalie Busuioc, nu pot fi reținute la caz, deoarece ultimul interpretează eronat normele de drept și situația de fapt. Or, simpla nemulțumire a reclamantului cu actul administrativ individual, nu atrage după sine anularea acestuia.

Urmare celor expuse, nu pot fi admise doar criticile reclamantului și dezacordul neînsoțit de un suport probatoriu pertinent la capitolul ilegalității actului administrativ în partea contestată, considerent din care acțiunea înaintată în judecată urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

Conform art.224 al. (1) lit. f) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliul Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 zile de la data notificării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Curții de Apel Chișinău, iar motivarea recursului se prezintă în termen de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate, prin depunerea la Curtea Supremă de Justiție. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la Curtea de Apel Chișinău.

Președintele ședinței, judecătorul

Anatolie Minciuna

Judecător

Ghenadie Mîra

Judecător

Ecaterina Palanciuc

Dos.nr. 3-170/21

2-20130976-02-3-19112021

O P I N I E   S E P A R A T Ă
a judecătorului Curții de Apel Chișinău
Ecaterina Palanciuc

28 februarie 2022

mun. Chișinău

examinând, în ședință publică cauza în contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2022, a fost respinsă acțiunea înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, ca neîntemeiată.

Nu sunt de acord cu hotărârea emisă, astfel, avînd o altă opinie asupra admiterii acțiunii înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc.

Analizînd circumstanțele cauzei în raport cu argumentele invocate de reclamant întru susținerea acțiunii înaintate, raportîndu-le la prevederile legislației, consider că, acțiunea este una întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele motive.

În privința admisibilității acțiunii sunt de acord cu cele menționate în hotărârea emisă, exprimînd dezacord cu privire la netemenicia acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ examinînd acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

Astfel, consider că, în cazul dat se constată existență cumulativă a condițiilor pentru admiterea acțiunii în contestare: ilegalitatea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc.

Pentru a răspunde la întrebarea dacă hotărârea CSP nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 este un act administrativ ilegal defavorabil, rețin prevederile art. 21 din Codul administrativ, (principiul legalității), care prevede că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decît în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Totodată, art. 36 din Codul administrativ în raport cu art. 21 din Codul administrativ reglementează principiul supremației dreptului. În esență supremația dreptului constă în aceea că, instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sînt considerate valori supreme și sînt garantate de stat. Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Astfel, ilegalitatea actului administrativ individual defavorabil rezidă în încălcarea normelor de procedură administrativă, normelor de drept material care constituie rezerva legii (temeiul) pentru a interveni din partea autorităților publice în drepturile persoanei, principiul cercetării din oficiu, egalității de tratament, imparțialității, protecției încrederii în existența situațiilor juridice favorabile, eficienței, proporționalității, dreptului discreționar, securității juridice și motivării operațiunilor și actelor administrative.

Prin urmare, controlul judecătoresc instituit de Constituția Republicii Moldova și Codul administrativ este unul efectiv, iar instanțele de judecată competente și judecătorii competenți au obligația pozitivă de efectua un control efectiv de legalitate, inclusiv asupra faptelor, de existența cărora este legată aplicarea normelor și principiilor de drept material.

Numai un control judecătoresc efectiv asupra activității administrative este capabil să ofere o protecție juridică efectivă drepturilor persoanei, să respecte standardele statului de drept și interesul public. Controlul judecătoresc efectiv asupra activității administrative nu tolerează nici o încălcare a normelor de drept.

În conformitate cu prevederile art. 22 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În același sens, art. 194 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În această ordine de idei, conform art. 219 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Iar conform art. 220 alin. (1) din Codul administrativ obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art.87-93.

Astfel, analizînd actele cauzei și apreciind probele în conformitate cu prevederile art. 220 și art. 92 din Codul administrativ, constat următoarele circumstanțe relevantă ce denotă ilegalitatea hotărîrii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-64/2020 din 24.07.2020, prin care s-a admis contestația Inspecției procurorilor și s-a casa hotărîrea Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/20 din 22 iunie 2020, adoptată în privința lui

Vitalie Busuioc, fiind adoptată o nouă hotărâre, prin care s-a recunoscut vinovat Vitalie Busuioc de comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art.38 lit. e) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și s-a sistat procedura disciplinară, din motivul că procurorul și-a încetat raporturile de serviciu înainte de emiterea hotărârii cu privire la cauza disciplinară.

După cum urmează din actul contestat, reclamantul, ex-procurorul, Vitalie Busuioc a fost atras la răspundere disciplinară pentru faptul reprezentării învinuirii în cauza penală de învinuirea lui Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, în temeiul art.46, art.242, art.243 alin.(3) lit. a) și b), art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal, renunțând neîntemeiat și modificând învinuirea inculpaților, nerespectând criteriile de individualizare a pedepselor solicitate inculpaților, omițând expunerea în discursul său asupra chestiunii ce ține de confiscarea specială a obiectului infracțiunii de spălare de bani.

Astfel, art.125¹ din Constituție, indică că, Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor, respectiv, Consiliului îi revine atribuția de a veghea modul de aplicare a garanțiilor în privința procurorilor, inclusiv cele specifice procedurilor disciplinare, astfel ca să nu le fie afectate independența și imparțialitatea în exercitarea atribuțiilor.

Conform art. 3 alin. (4) din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Conform art. 6 alin. (3) lit. a), c) și d) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, Procurorul este obligat:

a) să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

c) să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea atribuțiilor sale;

d) să respecte regulile deontologice ale procurorilor și să se abțină de la fapte care ar discredita imaginea Procuraturii sau ar afecta prestigiul profesiei de procuror.

Conform pct. 6 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, Procurorii se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit următoarelor principii: supremației legii; independenței; integrității; imparțialității; profesionalismului; colegialității; transparenței; confidențialității; corectitudinii.

Pct. 6.1, 6.1.1, pct. 6.1.4, pct.6.2.1, 6.2.3, 6.2.4, 6.3.1 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr.4 din 27.05.2016, indică că, Procurorul trebuie:

- să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte, principiile judecării echitabile cum sunt prevăzute în articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor;

- să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice;

- să-și exercite atribuțiile în mod independent, imparțial, onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine și să contribuie la realizarea eficientă și efectivă a actului de justiție. Independența nu este un privilegiu sau o prerogativă conferită procurorilor în interes personal, ci o garanție a unei justiții echitabile, imparțiale și efective, care protejează interesul public și privat în societate;

- în luarea deciziilor, inclusiv a celor discreționare, să acționeze în mod independent și imparțial în conformitate cu legea, respectând prevederile prezentului Cod și ale tuturor actelor departamentale și interdepartamentale;

- să ia decizii bazate pe evaluarea imparțială și obiectivă a probelor, ținând cont de toate circumstanțele pertinente ale cauzei, să-și îndeplinească atribuțiile fără teamă, favoritism sau prejudecăți;

- să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură.

Conform Avizului nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, privind normele și principiile europene referitoare la procurori, procurorii sunt responsabili în mod public. Iau decizii, care rămân discreționare, conform legii și altor reglementări. În particular, procurorii ar trebui să respecte și să asigure protecția drepturilor omului.

În acest context, rețin că, procurorului îi revina sarcina prezentării probelor învinurii, respectiv reprezentând învinuirea unei persoane acuzatorul se bazează doar pe probele, pe care le consideră în mod rezonabil a fi de încredere și admisibile. Or, art.27 CPP indică că, judecătorul și persoana care efectuează urmărirea penală apreciază probele în conformitate cu propria lor convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Nici o probă nu are putere probantă dinainte stabilită.

Astfel, cu referire la modificarea învinuirii, consider că, pîrîtul în ședința de judecată n-a prezentat careva probe, ce ar confirma netemenicia renunțării parțiale la învinuire și modificării învinuirii de către către acuzator, care a argumentat temeiul prin ordonanța privind renunțarea parțială la învinuire din 02.05.2017 și ordonanța de modificare a învinurii din 02.05.2017, emițînd în acest sens ordonanțe motivate (f.d.58-66 dosar administrativ). Or, art.93 alin.(1) și alin.(2) Cod administrativ, indică că, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale.

După cum urmează din materialele dosarului administrativ, renunțul la învinuirea prevăzută la art. 42 alin. (5), 45, 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal, incriminată inculpatului Arcadie Topalo, a fost admis în cadrul cercetării judecătorești urmare examinării probelor și audierii martorilor, care nu confirmau faptul că, inculpatul, Arcadie Topalo, a întreprins acțiuni manifestate prin acordare de sfaturi, prestare de informații, înlăturare de obstacole persoanelor implicate în săvârșirea infracțiunii de contrabandă, impunându-se astfel, necesitatea de a renunța la învinuirea înaintată acestuia pe acest capăt de acuzare.

Mai mult ca atât, materialele cauzei penale în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin (5) Cod penal, de către, Arcadie Topalo, au fost disjuncte din cauza penală nr. 2016869198, ultimul având învinuire similară celei aduse altor figuranți ai dosarului penal SC „Slava Cargo Grup” SRL, Anatol Spinache, Păduraru Novac, Alexei Brihuneț, Igor Belciug, care prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 21 noiembrie 2017, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 13.06.2018 și decizia Curții Supreme de Justiție din 23.01.2019, emisă în urma examinării cauzei penale nr. 2016869198 în privința SC „Slava Cargo Grup” SRL, Anatol Spinache, Paduraru Novac, Alexei Brihuneț, Igor

Belciug, au fost achitați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, din motivul lipsei faptului infracțiunii.

Iar cu referire la modificarea învinuirii aduse inculpaților A. Topalo, N. Ghenaliuc și A. Munteanu, în temeiul art. 242, 243, 244 Cod penal, prin micșorarea cuantumului prejudiciului, prin ordonanța emisă, procurorul a invocat că, cuantumul prejudiciului prevăzut în învinuire la faza de urmărire penală a fost stabilit în baza deciziilor emise de către Serviciul Fiscal de Stat și nu a unui raport de expertiză economico-financiară, ce nu putea fi efectiată din motivul absenței tuturor documentelor financiar-contabile. Or, deciziile SFS nu erau definitive, respectiv, acuzatorul la modificarea învinuirii în instanța de judecată s-a condus de probele cercetate, inclusiv declarațiile inculpaților privind recunoașterea parțială a vinovăției.

La acest capitol rețin că, cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza multilaterală a probatoriului, pentru a se demonstra existența ori inexistența faptei infracționale și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu infracțiunea imputată, iar rolul procurorului este unul semnificativ.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 03 mai 2017, Arcadie Topalo, a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 243 alin.(3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executării pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul

penal în privința lui Arcadie Topalo învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.242,46,244 alin.(2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei, și procesul penal în privința lui Arcadie Topalo învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5),45,248 alin.(5) lit. b), d) CP, ca urmare a renunțării procurorului la învinuire. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv 07.10.2016 - 03.05.2017;

- Andrei Munteanu a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executarea pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul penal în privința lui Andrei Munteanu învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 242, 46, 244 alin.(2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv și arest la domiciliu 02.10.2016- 03.05.2017;

- Nicolai Ghenaliuc culpabil de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 46, 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal și condamnat la închisoare pe termen de 5 ani, cu suspendarea executarea pedepsei, pe un termen de probă de 1 an. Fiind încetat procesul penal în privința lui Nicolae Ghenaliuc învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 242, 46, 244 alin. (2) lit. b) Cod Penal în legătură cu intervenirea amnistiei. Cu aflarea inculpatului în stare de arest preventiv și arest la domiciliu 07.10.2016- 03.05.2017.

Totodată, prin sentința instanței de judecată s-a admis parțial acțiunea civilă depusă de Ministerul Finanțelor, încasându-se solidar de la inculpații Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean în beneficiul statului suma de 36 648 053 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat prin activitatea firmelor SRL „Vetorcom” și SRL„Katrom Grup” (f.d.79-83 dosar administrativ).

În acest context, consider că, nu s-a confirmat în ședința de judecată rolului pasiv și formal al acuzatorului Vitalie Busuioc. Or, toate acțiunile urmăririi penale au dus la condamnarea inculpaților și recuperarea la bugetul de stat a sumei de 36 648 053 lei, fapt

apreciat de către Consiliul Superior al Procurorilor, care la 10.08.2017 a propus Procurorului General de a-i conferi lui Vitalie Busuioc Crucea „Pentru Merit” de clasa II, ceea ce este reflectat și în hotărîrea contestată.

În cît privește neconsemnarea declarațiilor inculpatului de către președinteșă ședinței și greșier contrar art.337 alin.(2) Cod de procedură penală, care indică că, declarația scrisă se semnează de președintele ședinței și de greșier, precum și de interpret în cazul în care acesta a participat la declarație, rețin că, faptul dat nu poate fi imputat procurorului.

La fel, pîrîtul n-a confirmat nerespectarea de către reclamant/acuzator criteriilor de individualizare a pedepselor solicitate inculpaților, or, discursul procurorului la dezbaterile judiciare pe cauza penală de învinuirea lui Arcadie Topalo, Nicolai Ghenaliuc și Andrei Muntean, în temeiul art.46, art.242, art.243 alin.(3) lit. a) și b), art.244 alin. (2) lit. b) Cod penal denotă contrariu, fiind menționat faptul că inculpații au recunoscut vina, au recuperat prejudiciul stabilit, neavînd antecedente penale (f.d.75-77 dosar administrativ).

Declarativ, apreciez și argumentul pârîului privind admiterea abaterii disciplinare prin neexpunerea privind confiscarea specială a obiectului infracțiunii de spălare de bani. Or, dispozițiile art.106 alin.(2) lit. g) Cod penal, indică că, sunt supuse confiscării speciale bunurile care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, iar în cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

Art. 46 alin. (4) din Constituție, statuiează, că, bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

În art. 106 alin. (1) și alin.(2) Cod penal este prevăzut expres ca măsura de siguranță, confiscarea specială, constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului, a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

Sînt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare), inter alia, cele care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Deși din interpretarea dispoziției art. 106 alin. (1) – (2) din Codul penal, la prima fație se pare că legiuitorul a instituit o normă imperativă ce l-ar obliga pe magistratul care judecă cauza să se pronunțe mereu pentru confiscarea corpurilor delict, cele care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, totuși

la aplicarea concomitentă a pedepsei penale și a confiscării obiectelor va ține cont de necesitatea unor penalități proporționale.

Prin urmare, la trecerea forțată a corpurilor delict în proprietatea statului, magistratul urmează să verifice această situație, prin prisma principiilor elaborate de jurisprudența Curții Europene: 1) dacă o așa imixtiune în dreptul la proprietate este prevăzută de lege; 2) dacă urmărește un scop legitim; 3) este necesară într-o societate democratică și 4) dacă este proporțională cu circumstanțele cauzei, cerințele generale ale societății, coroborate cu cerințele de a proteja drepturile de proprietate.”

Altfel spus, de fiecare dată la aplicarea confiscării obiectelor în proprietatea statului, se va ține cont de necesitatea unor penalități proporționale, această situație fiind verificată prin prisma „triplului test”, constant emanat din jurisprudența CtEDO, care presupune trei condiții asumate corelativ pentru a justifica și argumenta o restricție adusă: a) limitarea este prevăzută de lege; b) protejează un interes legitim; c) să fie necesară într-o societate democratică.

Așadar, principiul proporționalității, în accepțiunea sa clasică, presupune că oricare decizie sau măsură adoptată de organele abilitate, urmează să se bazeze pe o justă și echitabilă evaluare a faptelor și echilibrare adecvată a intereselor implicate, precum și pe o selectare coerentă a mijloacelor și mecanismelor, care urmează a fi utilizate, în vederea atingerii unui scop predefinit.

Cu toate că în art. 106 din Codul penal nu sunt înserate expres limitele proporționalității confiscării speciale a bunurilor, aceasta nu înseamnă că acest procedeu, care este pe larg utilizat de către Înalțul For European și oglindit în hotărârile și deciziile sale, nu trebuie folosit de către judecătorii autohtoni, atunci când au a se pronunța asupra confiscării bunurilor, fie ele *objectum sceleris*, *instrumentum sceleris* sau *productum sceleris*.

Conform art. 7 alin. (8) din Codul de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.

În această ordine de idei, se relevă că principiul proporționalității, consacrat expres la art. 54 alin. (4) din Constituție, presupune că orice restrângere trebuie stabilită și aplicată numai în scopul pentru care a fost prevăzută și în limitele strict necesare, în funcție de situația care o justifică. Dacă nu există dispoziții legale care să determine limitele proporționalității, problema se soluționează pornind de la situațiile și circumstanțele concrete (de fapt), care trebuie verificate și apreciate de către autoritatea (instanța), în fața căreia se invocă neproporționalitatea.

Analizînd aşazisă abatere disciplinară manifestată prin neexpunerea de către reclamant/procuror privind confiscarea specială a obiectului infracțiunii de spălare de bani, rețin că, în primul rând, dispoziția art. 98 alin. (1) Cod penal, într-o formulă de o claritate vădită stabilește că confiscarea specială se atribuie la măsurile de siguranță, care au drept scop înlăturarea unui pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea 37 penală, dar nicidecum nu este privită ca o sancțiune.

De altfel, așa cum se arată în cauza *Frizen vs Rusia*, indiferent dacă este considerată o „pedeapsă” sau o „reglementare a folosinței bunurilor”, în toate cazurile, confiscarea intră sub incidența art. 1 § 2 din Protocolul nr. 1 la CEDO.

Din acest motiv, chiar dacă sub cupola teoriei „conceptului autonom”, confiscarea ar putea, în lumina circumstanțelor particulare ale cazului, să fie considerată o „pedeapsă”, această constatare nu conduce, per se, la încălcarea gravă a legii, după cum i s-a invocat prin hotărîrea contestată reclamantului.

În acest sens, legislatorul a reglementat în art. 158 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală că, drept corpuri delictive, sunt recunoscute obiectele în cazul în care

există temeiuri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau

alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale. Obiectul se recunoaște drept corp delict, prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată și se anexează la dosar. Or, în privința corpurilor delict acuzatorul s-a expus în discursul său (f.d.77 dosar administrativ).

Întru susținerea opiniei sale cu referire la confiscarea specială invoc decizia Curții Supreme de Justiție din 07.02.2019 (dosarul nr. 4-1ril-5/2019).

Așadar, răspunderea procurorilor poate fi compatibilă cu principiul independenței, însă doar dacă este antrenată în strictă conformitate cu legea. Independența procurorilor cuprinde și libertatea profesională de a interpreta legea, de a analiza faptele și de a aprecia probele în fiecare caz în parte. Or, raționamentul logico-juridic al procurorului la instrumentarea unei cauze nu poate constitui obiect al verificării disciplinare.

La acest capitol, rețin că, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), în Avizul nr.9 (2014) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, a statuat că statele ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că procedurile disciplinare pentru procurori sunt reglementate prin lege și să garanteze o evaluare și decizii corecte și obiective, supuse unui control independent și imparțial.

Prin Hotărârea nr. 7 din 16.04.2015, Curtea Constituțională a statuat că, garanțiile unui proces echitabil în materie penală, stabilite de către Curtea Europeană, sunt aplicabile, în egală măsură, și procedurilor disciplinare.

Astfel, rețin că, doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără indoială, cu neglijență repetată sau gravă ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, fapt care, însă, în cazul examinat nu își găsește confirmare obiectivă.

Mai mult ca atât după cum urmează din hotărârea contestată, cauza penală, fiind una de rezonanță, după pronunțarea sentinței, a fost inclusă în raportul săptămânal privind rezultatele examinării cauzelor penale în instanțele de judecată, prezentat de către procuratura specializată în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată a Procuraturii Generale, fiind acceptată renunțarea parțială la învinuire, încadrarea juridică, poziția procesuală a procurorului, precum și soluția dispusă de instanța de judecată, nefiind contestată. Or, este inexplicabil că, peste 3 ani de la pronunțarea sentinței Inspekția procurorilor a depus o sesizare cu privire la acțiunile procurorului de reprezentarea învinuirii în instanța de judecată.

Astfel, sub aspectul laturii obiective și subiective, raportată la aspectele detaliate anterior, în cazul în speță, consider că, nu s-a regăsit vinovăția reclamantului în admiterea abaterii disciplinare prevăzută de art. 38 lit. e) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, care indică că, constituie abatere disciplinară - încălcarea gravă a legii.

Or, acuzatorul Vitalie Busuioc, conducându-se de principiile legalității și independenței, respectând prevederile Codului de procedură penală, Legii cu privire la Procuratură, normele Codului de etică al procurorilor, dând o apreciere justă a probelor acumulate, n-a

acționat cu intenție sau cu neglijență, de natură a produce un rezultat prejudiciabil vreunei părți.

În consecință, conchid că, Consiliul Superior al Procurorilor neîntemeiat a casat hotărîrea Colegiului de disciplină și etică nr.3-43/20 din 22.06.2020, prin care just s-a încetat procedura disciplinară în privința ex-procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Vitalie Busuioc din motivul lipsei abaterii disciplinare.

Pe cale de consecință, în timp ce am semnat cu respect hotărîrea instanței de judecată, totuși nu sunt în situația de a împărtăși opinia majorității completului de judecată privind respingerea ca neîntemeiată acțiunii înaintată de către Vitalie Busuioc împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, privind anularea hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc, exprimînd convingerea că acțiunea urmează a fi admisă, fiind anulată hotărârii nr. 1-64/2020 din 24.07.2020 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-43/20 din 22.06.2020 în privința ex-procurorului Vitalie Busuioc.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Ecaterina Palanciuc